တစ်ခေတ်အတွက် တစ်ယောက်တည်း စကား

ကနေ့ခေတ်မှာ ရဲ(ပ်) (rap) တေးဂီတ ခေတ်စားရတာ အကြောင်းနှစ်ကြောင်း ရှိတယ်။ တစ်ကြောင်းက သူဟာ ကဗျာဖတ်တာ (poetry reading) ကနေ ပေါက်ဖွားလာတာမို့၊ ကဗျာမှာလည်း ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆိုတာ စကားပြော ရစ်သမ်ကို သုံးနေတာမို့၊ လူတွေ စကားပြောနေတာနဲ့ တစ်ထေရာတည်း ဖြစ်ပြီး လူတွေ တစ်အား ဖွဲ့လမ်းကုန်တာ ဖြစ်တယ်။ နောက်တစ်ကြောင်းက သူ့ အကြောင်းအရာက အချစ်အကြောင်း၊ အသည်းကွဲတဲ့ အကြောင်း မဟုတ်ဘဲ ခေတ်ကြီးအကြောင်း၊ ခေတ်ထဲက လူတွေအကြောင်း၊ တစ်နည်း လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးတွေအကြောင်း သီကုံးတာ ဖြစ်နေလို့ ဖြစ်တယ်။ ခေတ်ရဲ့ ကဗျာ ရေးလိုသူဟာ ရဲပ် တေးဂီတ အောင်မြင်နေတာကို သင်ခန်းစာ ယူအပ်တယ်။

ဒီဘက်ခေတ် မြန်မာစာပေမှာ အသည်းကွဲ ကဗျာကတော့ ကလေးတချို့နဲ့ မရင့်ကျက်တတ်သူ လူကြီးအနည်းငယ်ကလွဲရင် ရှားပါးပစ္စည်း ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ကဗျာဟာ နိုင်ငံရေးရဲ့ အထက်မှာ ရှိတယ်လို့ ကြွေးကြော်ချင်တဲ့ စာမတတ် ပေမတတ် တချို့တော့ ကြိုကြားဖန်ဖန် ရှိနေသေးတယ်လို့ သိရတယ်။ ဒီလူတွေ ပီတောက်ပန်းပြာရဲ့ အလှတို့၊ စကြဝဠာပြင်ပက အမှုန်တရားတို့ကိုများ ကာရန် သီနေကြလေရော့လား မပြောတတ်တော့ပါဘူး။

ဒီလို ခပ်ကြောင်ကြောင်လူတွေ ကွယ်ပမသွားတတ်သေးတဲ့ ခေတ်ကာလမှာ စိုင်းဝင်းမြင့်လို ခေတ်လူငယ် ကဗျာဆရာတွေရဲ့ ခေတ်ကဗျာကို ဖတ်ရတာ 'ပုစွန်ဆေ'တဲ့ 'တော်သလင်း နေ' မှာ ရေခဲသေတ္တာ အေးစိမ့်အခန်းထဲက ထွက်လာခါစ မန္တလေးဘီယာကို အခု ငုံ့ အခု သောက်လိုက်ရသလိုပဲ။ အချစ်မှုံ့ ဖတ်ချင်လို့ဖြင့် ဘာလို့ သူ့ကဗျာ ဒုက္ခခံဖတ်တော့မလဲ။ ကျောင်းမှာ နတ်ရှင်နောင်

ကဗျာတွေ၊ ကိတ်စ်ကဗျာတွေ ကျက်ခဲ့ရပြီပဲ။ အတွေးအခေါ်တွေ၊ အယူအဆတွေ ဆိုလည်း တော်ပါပြီ။ စာအုပ်ထူကြီးတွေ ဖတ်ရ၊ ကိုးကားရလွန်းလို့ အဖုံးတောင် ရှုတ်နေပါပြီ။

Time တို့ Newsweek တို့ Economist တို့ ဖတ်တာ အိရတ်တို့ ဆီးရီးယားတို့ မြောက်ကိုးရီးယားတို့ နောက်ဆုံးအခြင်းအရာတွေ သိချင်လို့ ဖတ်တာ ဖြစ်သလို၊ ဒဲရက် မဟုန်၊ ရှေးမာစ် ဟောနီတို့ရဲ့ ကဗျာ ဖတ်တာလည်း ကနေ့ အင်္ဂလန်၊ အိုင်ယာလန် နိုင်ငံရေး၊ လူတွေ အရေး သိချင်လို့ ဖြစ်တယ်။ သုခမိန်လှိုင် ကဗျာ ဖတ်တာလည်း ပြည်က သူ့ သူငယ်ချင်း ဘူတာမှာ စပယ်ပန်းတွေ ရောင်းနေပုံအကြောင်း သိချင်လို့ ဖြစ်တယ်။

စိုင်းဝင်းမြင့်ရဲ့ ကဗျာဟာ ခေတ်ရဲ့ နိုင်ငံရေးကို တော်တော်ပြောပြတဲ့ ကဗျာ ဖြစ်တယ်။ သူ့အကြောင်း၊ သူ့မိသားစုအကြောင်း၊ သူ့ မြို့အကြောင်း၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ တေးဂီတ၊ ကဗျာ၊ ကြောင်းရာ စုံစုံ အကြောင်း။ ဒါတွေကို သူလို ကိုယ်လို ရေးပြသွားလို့ကတော့လည်း ဘယ် စကားထဲ ထည့်ပြောစရာ လိုလိမ့်မတုန်း။ ခုတော့ သူက သူလို ကိုယ်လို မဟုတ်၊ ကဗျာကို ကဗျာလို ရေးဖို့ ကြိုးစားထားတယ်။ အောင်မြင်ပါတယ်။ ခေတ် အကြောင်းအရာတွေကို ရေးခြယ် မှတ်ချက်ချရင်း အလွန်ထိမိတဲ့ ရုပ်ပုံများကို ဖန်ဆင်းကာ အင်မတန် ကျေနပ်စရာကောင်းတဲ့ လူထုသုံး အီဒီယမ်များကို အံဝင်ခွင်ကျ ကဗျာထဲ ထည့်သုံးပြသွားနိုင်တယ်။ ဥပမာ –

ဘာဖြစ်လို့ သေမထူး နေမထူး ဖူးပွင့်မှာလဲ

အခုတော့ ဘာစကားမှ

'သေမထူး၊ နေမထူး' ဆိုတာ အလွန်ရိုးနေတဲ့ လူထု စကားပါ။ ဆင်းရဲမွဲတေတဲ့ ဘဝကို ဖော်ပြရာမှာ သုံးကြတယ်။ အဲဒါကိုပဲ သစ်ပင် သစ်ကိုင်းကို ပြောရာမှာ ကဗျာဆရာက သုံးလိုက်တော့ အဓိပ္ပာယ်သစ်တွေ အုံကြွလာတော့တယ်။

စပယ်ယာတစ်ယောက်ရဲ့ လောဘနဲ့

အနုပညာကို အတင်းအဓမ္မ ရခဲ့တယ်

အသက်ပွင့် ဖဲ

စပယ်ယာ လောဘကြီးပုံကို ဘတ်စ်နဲ့ သွားလာရသူတိုင်း

သိတ်ပျက်မိတယ်။ အဲဒီလောဘကို အနုပညာ ဆည်းပူးသူမှာ ယူသုံးလိုက်တော့ အံဝင်ခွင်ကျ လွန်သွားကာ ဖတ်ရသူရင်ထဲ နင့်သွား သဘောပေါက်သွားရပါတော့တယ်။

ကိုယ့် ဖိနပ်အောက်က လမ်းတောင်

ကိုယ့်အား ကိုယ် ကိုးသွားပြီ

ယာဉ်ကြောများ

'ကိုယ့်အား ကိုယ်ကိုး'ဆိုတာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆီသည်မလက်သုတ်ပဝါလို ဖန်တစ်ရာတေနေတော့ မသုံးချင်တော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ဖိနပ်အောက်ကလမ်းတောင် သူ့ဟာသူ သွားနေပြီ၊ ကိုယ့်အား ကိုယ် ကိုးနေပြီ ဆိုလိုက်ရမှာတော့ ဒီနေရာမှာ ဒီထက် ဆီလျော်တာ မရှိပြန်ဘူး။ အလားတူ

လူငယ်ဘဝဟာ လက်ထဲက အမွေး ဆပ်ပြာတုံးလို

လျှောခနဲ လွတ်ကျ

မီးနီကို အတင်းဖြတ်မောင်းနေတယ်

သစ်သား စားပွဲကို ဂက်စ်မီးခြစ်နဲ့ ခေါက်လိုက်

မျက်လုံးများ ဖွင့်လျက်

ငါ အိမ်ပြန်ခဲ့တယ်

ငါ့အသက်ကို ငါ မမီတော့ဘူး

သုစိမ်း ၁

နေ့ရှိသမျှ ကြားရတဲ့ ပြန်ဆိုတေး

သုစိမ်း ၂

ကိုယ့်အရိပ်ကိုပဲ ကိုယ် ပြန် နင်းမိတယ်

သုစိမ်း ၁၄

စတာတွေမှာ စိုင်းဝင်းမြင့်ဟာ လူထုသုံး စကားလုံးကို အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ထူးကဲလာအောင် ကုလားဖန်ထိုးပေးနိုင်စွမ်းရှိတာကို တွေ့ကြရတယ်။

စိုင်းဝင်းမြင့်ဟာ လူထုသုံးစကားကို မပျင်းမရိ ဝါသနာပါပါ လေ့လာ ဆည်းပူးတတ်သူလို့ ယူဆနိုင်တယ်။ ဒါခေတ်ပေါ် ကဗျာဆရာ အမည်ခံလိုသူတွေ သတိပြုရမယ့် အချက်ပါပဲ။ ငါ့စာ ခေတ်မီရောဟဲ့ ဆိုပြီး နိုင်ငံခြား စကားတွေ၊

အဖြစ်အပျက်တွေ တစ်အား၊ ပြွတ် မထည့်ဘူး။ မြန်မာ အရပ်သားသုံး စကားကိုပဲ ပိပိမည်မည် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သုံးပြတယ်–

ချိုဆိမ့်က

ချိုဆိမ့် မပီသပေမယ့်

ကျဆိမ့်က

ကျဆိမ့် ပီသတယ်

ရန်သူ့လက်က လွှတ်မြောက်ဖို့

ပတ်ကြားအက် ရင်ဘတ်

ရိုးပြတ် ငုတ်တို ထိုးထိုးထောင်ထောင် လယ်သမား

ရုပ်ရှင်

အိမ်အပြန် အမြန်ယာဉ်က

အခု ထွက်မယ် ဆိုတာချည်းပဲ

အကိုင်း တစ်ခုတည်း တစ်မြို့စီလွဲလို့

အဲဒီလို ပြည်သူသုံး စကား ပိပိမြည်မြည်တွေထဲမှာ ပြည်သူသုံး ဥပမာတွေ၊ ရူပကတွေကိုလည်း ရတတ်တယ်၊ ရရင် သူ ယူသုံးလိုက်ပုံ နေရာကျသွားတယ်။

မအောင်မြင်တဲ့ ဘောလုံး အသင်းဟာ ငါ့မိသားစုပဲ

မဝင်တဲ့ ဂိုးတွေကို ငါ သွင်းခဲ့တာ

မိသားစု

ဒီမှာ ငှက် ဖြစ်တာတောင်

တစ်ကိုင်းတည်း နားခွင့် မရှိတော့ဘူး

ကြယ်ပျက်

အရပ်သား ပြည်သူတွေရဲ့ စကားကို ဂရုတစိုက် အမြဲနားဆင်သူအဖို့ စကားပြော ရစ်သမ် ဆိုတာကို တကူးတက သင်ယူနေစရာ မလိုတော့ဘူး။ အလိုလို နားယဉ်လာတယ်။ စကားလုံးတွေ အလိုက်သင့် အလျားသင့် နေရာချပေးရင်း အသံသွား အသံလာကို ဖန်ဆင်းသွားနိုင်တော့တယ်။

တစ်ချက် ခြစ် တစ်ချက် တောက်

နံရံကို အဆက်မပြတ် ထွင်းဖောက်နေတယ်

အကိုင်းတစ်ခုတည်း တစ်မြို့စီလွဲလို့

ဆံပင် အရှည် ထားလိုက်

ကတုံး ဖြစ်လိုက်

အိမ်ဟာ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်လို

ဝင်လိုက်

ထွက်လိုက်

အရေးအသားတစ်ခု

ဘာ ရောဂါမှ မဖြစ်ရင် သောက်တဲ့ဆေး

အခု သောက်ရမယ်

တစ်ယောက်တည်းစကား

ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ဆောင်းရာသီက

ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ မိန်းကလေးကိုလေ

တငွေ့ငွေ့

ရုပ်ရှင်

ဘယ်လို အသံသွား အသံလာ အဆင်ပြေနေတာလဲ ဆိုတာကို သိဖို့ကတော့ အခု ကောက်နုတ်ပြလိုက်တဲ့ ပါဒတွေကို အသံထွက် ဖတ်ကြည့်မှ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

မြို ပြောရရင်တော့ စမ်းသပ်နေတဲ့ လူငယ် ကဗျာဆရာတွေထဲမှာ စိုင်းဝင်းမြင့်ဟာ စမ်းသပ်မှုတွေ အောင်မြင်နေသူတစ်ဦး ဖြစ်တယ် လို့ ပြောရမယ်။ ဒါပေမယ့် မအောင်မြင်တာတွေလည်း ရှိရမှာ မမှုတာပဲပေါ့။ ဥပမာ –
ဒီ သုံးပါဒ ကဗျာတိုလေးကို ကြည့်။

အမှောင်

အရှုးမတောင်

လင်ကောင် မပေါ်ဘဲ

ကလေးနှစ်ယောက် ရခဲ့ပေါ့

ဒါ ခေတ်ပေါ် စာပေ အဖတ်နည်းတဲ့ လူတွေ ဖြစ်တတ်တဲ့ ရောဂါပါပဲ။ ရှင်းရှင်း ပြောရရင် အင်္ဂလိပ်စာ အဖတ်နည်းတဲ့ လူတွေပေါ့လေ။ အရူးမကလေးရတာ အဆန်းမဟုတ်။ စာ မဖွဲ့ထောက်ဘူး။ ဒါကို 'အမှောင်' လို့ ဆုံးဖြတ်တာကလည်း ရိုးစင်းလွန်းရာ ကျတယ်။ အရပ်သား ပြည်သူသုံး

စကားကို ယူရမယ်။ ပြည်သူတွေ ကြုံဆုံနေရတာတွေကို စာ ဖွဲ့ရမယ် ဆိုသော်လည်း ဒီလို ရိုးစင်းလွန်းရာတွေ စာ အဖွဲ့ခိုင်းတာ မဟုတ်ဘူး။ အခြား စိုင်းဝင်းမြင့် ကဗျာတွေ (ကျွန်တော်တို့ တောတောက ကောက်နုတ် ပြခဲ့တဲ့ ကဗျာတွေ) မျိုးလို ထူးခြားတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ဘာသာစကားတို့ကိုသာ ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။

ဒါ အတိုဆုံး ကဗျာကို နမူနာ ထုတ်ပြလိုက်တာပါ။ တခြား ကျွန်တော် အပြစ် ထောက်ပြချင်စရာ ကဗျာအချို့လည်း ရှိနိုင်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ကဗျာ များရာစုကြီးဟာ အဆင့်ရှိတဲ့ ခေတ်ပေါ်ကဗျာတွေသာ ဖြစ်ကြတာကို ရိုးရိုးသားသား ထောက်ပြလိုတယ်။

မောင်သာနိုး